

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

NOVEMBER 2010

MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 31 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende Leeruitkomste en Assesseringstandaarde sal in hierdie vraestel geassesseer word:

LEERUITKOMSTE	ASSESSERINGSTANDAARDE
Leeruitkoms 1 (Geschiedkundige ondersoek)	LEERDERS KAN DIE VOLGENDE DOEN: 1. Formuleer vrae om begrippe vir ondersoek binne die konteks van dit wat bestudeer word, te ontleed. (Nie vir eksamendoeleindes nie.) 2. Verkry toegang tot 'n verskeidenheid toepaslike inligtingsbronne om ondersoek te doen. (Nie vir eksamendoeleindes nie.) 3. Interpreteer en evalueer inligting en data uit die bronne. 4. Bestudeer inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inbegrip van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis.
Leeruitkoms 2 (Geschiedkundige begrippe)	1. Ontleed geskiedkundige begrippe as maatskaplike boustene. 2. Ondersoek en verduidelik die dinamika van veranderende magsverhoudinge binne die samelewings wat bestudeer word. 3. Vergelyk en kontrasteer die interpretasies en sieninge van gebeure, mense se optrede en veranderings om sodoende onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure.
Leeruitkoms 3 (Vertolking van kennis en kommunikasie)	1. Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistiek omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities. 2. Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument saam te stel met behulp van bewyse uit bronne om die argument te steun. 3. Handhaaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met behulp van getuienis wat verskaf word en onafhanklik verkry word. 4. Dra kennis en begrip op verskillende maniere oor, insluitend besprekings (geskrewe en mondelings) debat, skep van 'n historiese skryfstuk deur die gebruik van verskillende genres, navorsingsopdragte, visuele voorstellings en mondelinge aanbiedings.

1.2 Die volgende vlakke vrae word gebruik om brongebaseerde vrae te assesseer:

VLAKKE VAN BRONGEBASEERDE VRAE	
VLAK 1 (V1)	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek toepaslike inligting en data uit die bronne. • Organiseer die inligting logies. • Verduidelik geskiedkundige begrippe.
VLAK 2 (V2)	<ul style="list-style-type: none"> • Kategoriseer geskikte of toepaslike inligtingsbronne wat verskaf word om die vrae wat geopper word, te beantwoord. • Ontleed die inligting en data wat uit 'n verskeidenheid bronne versamel is. • Evalueer die inligtingsbronne wat verskaf word om te besluit of die bronne geskik is vir die taak.
VLAK 3 (V3)	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer inligting en data uit die bronne. • Ondersoek inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inagneming van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis. • Ontleed geskiedkundige voorstellings as maatskaplike konstruksies. • Ondersoek en verduidelik die dinamiek van veranderende magsverhoudings binne die aspekte van samelewings wat bestudeer word. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en sienings van mense se optrede of gebeure en veranderings om onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure. • Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistieke dalk omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities.

1.3 Die volgende tabel dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van alle brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde.
- By die toekenning van punte moet aandag gegee word in hoe 'n mate daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- By die nasienriglyne word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

2. UITGEBREIDE SKRYFWERK

2.1 Die uitgebreide skryfwerk fokus op een van die volgende vlakke:

VLAK VAN VRAAG
<u>Vlak 1</u> <ul style="list-style-type: none"> Bespreek of beskryf volgens 'n gegewe argument wat in die uitgebreide skryfwerk-vraag uiteengesit word. Beplan en konstrueer 'n argument op grond van getuienis en gebruik die getuienis om 'n slotsom te bereik.
<u>Vlak 2</u> <ul style="list-style-type: none"> Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument te bou en gebruik getuienis om die argument te steun. Staaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met getuienis. Skryf duidelik en samehangend wanneer jy die argument saamstel.

2.2 Nasien van uitgebreide skryfwerk

- NASIENERS MOET DAAROP LET DAT DIE INHOUD VAN DIE ANTWOORD GELEI SAL WORD DEUR DIE HANDBOEKE WAT BY 'N SPESIFIEKE SENTRUM GEBRUIK IS.**
- KANDIDATE MAG ENIGE ANDER TOEPASLIKE INLEIDING EN/OF SAMEVATTING HÊ AS DIT WAT INGESLUIT IS BY 'N RIGLYN VIR NASIEN VAN 'N SPESIFIEKE OPSTEL.**
- BY DIE ASSESSERING VAN DIE OOP BRONGEBASEERDE VRAE MOET KANDIDATE KREDIET KRY VIR ENIGE ANDER RELEVANTE ANTWOORD.**

Globale assessering van uitgebreide skryfwerk

Die uitgebreide skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die opvoeder die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs “feite” neer te skryf om 'n hoë punt te behaal nie. Dit sal leerders ook ontmoedig om “modelantwoorde” voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet vir leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik geenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag

Assesseringsprosedures by uitgebreide skryfwerk

- Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.
- Tydens die eerste deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt (bullet) in die nasienriglyne), vir elke hoofmoment (aangedui met 'n kolpunt), 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt), bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.
- Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie

- Verkeerde stelling

- Irrelevante stelling

- Herhaling

R

- Analise

A✓

- Interpretasie

1✓

- Die matriks

- Die gebruik van 'n analitiese matriks vir die assessering van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 7)**

By die nasien van uitgebreide skryfwerk met verwysing na bl. 7, moet die gegewe kriteria in die matriks gebruik word. Beide die inhoud en die aanbieding moet in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- Die tweede deurlees van die skryfwerk sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 5	

- Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} 18-19
A	VLAK 5	

- Gebruik van holistiese rubriek vir nasien van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 8)**

Die gegewe rubriek wat inhoud en aanbieding in ag neem, moet gebruik word by die nasien van uitgebreide skryfwerk.

I en A	VLAK 5	18 - 20
--------	--------	---------

**GRAAD 12 ANALITIESE MATRIKS VIR UITGEBREIDE SKRYFWERK:
PUNTETOTAAL: 30**

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING	Baie goed beplan en gestruktureer. Goeie sintese van inligting. Goed gebalanseerde argument is ontwikkel. Argument deurgaans volgehou en verdedig.	Goed beplan en gestruktureer. Sintese van inligting. Goed gebalanseerde oorspronklike, onafhanklike argument ontwikkel. Gebruik getuienis om die argument te ondersteun.	Goed beplan en gestruktureer. Ontwikkel duidelike argument. Oorspronklike slotsom bereik op grond van getuienis. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Kom tot onafhanklike slotsom. Gebruik getuienis om gevolgtrekking te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom op grond van getuienis Skryfwerk gestruktureerd	Argument beplan en gestruktureer. Sommige getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom nie duidelik ondersteun deur getuienis nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend/ poging om argument te ontwikkel.	Min sprake van analise en geskiedkundige verduideliking. Antwoord glad nie gestruktureerd nie.
INHOUD							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudseleksie ten volle relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is.	27-30	24-26					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is	24-26	23	21-22				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.		21-22	20	18-19			
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Gebreke ten opsigte van inhoud/ irrelevante inhoudseleksie.			18-19	17	15-16		
VLAK 3 Inhoudseleksie hou nie altyd verband met die vraag nie. Weglatings.				15-16	14	12-13	
VLAK 2 Inhoud skraal. Vraag ontoereikend beantwoord.					12-13	11	9-10
VLAK 1 Vraag nie beantwoord nie. Inhoud ontoereikend. Heeltemal irrelevant.						9-10	0-8

GRAAD 12 HOLISTIESE MATRIKS OM UITGEBREIDE SKRYFWERK TE ASSESSEER (BV. 'N OPSTEL WAT VERWYS NA BRONNE, VERSLAG, NUUSBERIG, ENS.)

VLAK	Indien die kandidaat alle of die meeste van die vaardighede op 'n spesifieke vlak gedemonstreer het, sal die punt relevant tot die kategorie aan hom/haar toegeken word.
7 Uitstekend 80 – 100% 24 – 30 [Uitstekend]	Fokus deurgaans op onderwerp – demonstreer 'n logiese en samehangende progressie tot slotsom Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Groepeer bronne (nie noodsaaklik nie, maar behoort nie 'n lys bronne neer te skryf nie) Demonstreer agtergrondkennis oor die bronne Waar van pas, word teenargumente volledig bespreek Verwys korrek na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperkings van bronne Druk hom-/haarself duidelik uit Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/ oorspronklike slotsom)
6 Verdienstelik 70 – 79% 21 – 23 [Baie goed]	Wend goeie poging aan om konsekwent te fokus op onderwerp, maar argument verloor soms fokus Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Goeie gebruik van relevante bewyse uit bronne Poog om teen-argument te oorweeg Poog om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Goeie uitdrukking Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/ oorspronklike slotsom)
5 Substantief 60 – 69% 18 – 20 [Goed]	Poog om te fokus op die onderwerp, maar argument het tekortkominge Begryp die meeste van die bronne Gebruik die meeste van die bronne Selekteer relevante bronne Uitdrukking goed, maar daar is foute Tekort aan diepte in oorhoofse fokus, en verwys nie na een of meer relevante bronne nie As toepaslik, poog om teenargument te oorweeg Oppervlakkig of geen poging om 'n relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperktheid van bronne te verwys nie Poog om standpunt in te neem (fokus op beperkings, ens.) om onafhanklike gevolgtrekking te maak.
4 Gemiddeld 50 – 59% 15 – 17 [Bevredigend]	Poog om op onderwerp te fokus, maar argument verloor dikwels fokus Gemiddelde begrip van die meeste van die bronne Gemiddelde gebruik van relevante getuieis uit die bronne Gemiddelde poging om teenargument te oorweeg Gemiddelde poging om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Uitdrukking bevredigend Wend poging aan om standpunt in te neem, maar ernstige gebrek aan skakel met res van opstel Skryfwerk mag neig om bronne te lys en fokus daaraan te haak
3 Toereikend 40 – 49% 12 – 14 [Redelik]	Geringe poging om te fokus op die onderwerp Min begrip van die bronne Sukkel om relevante inligting uit die bronne te lig Geen aanhalings nie – of oor die algemeen irrelevant Wend geringe poging aan om teenargumente te oorweeg Bronne word gelys Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Geringe uitdrukking Geringe poging om standpunt in te neem (sukkel om tot 'n onafhanklike slotsom te kom)
2 Elementêr 30 – 39% 09 – 11 [Swak]	Kan nie op onderwerp fokus nie Kan nie relevante bronne identifiseer nie Geen aanhalings nie – of meestal irrelevant Poog glad nie om teenargument te oorweeg nie Skryfwerk bloot 'n lys van bronne Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Baie swak uitdrukking Swak poging om standpunt in te neem, indien enige
1 Nie behaal nie 0 – 29% 0 – 8 [Baie swak]	Geen poging om op die onderwerp te fokus nie Maak glad nie gebruik van bronne nie Heeltemal irrelevant Skryf bron direk oor Antwoord uiters swak

VRAAG 1: WAT WAS DIE GEVOLGE VAN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) SE BETROKKENHEID IN DIE VIËTNAMSE OORLOG?

1.1

1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1 – LU1 (AS3)]*

- Kommunistiese China

(1 x 1) (1)

1.1.2 *[Interpretasie en evaluasie van bewyse uit Bron 1A – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

Kandidate kan of JA of NEE antwoord. Hulle moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

JA President Johnson

- Het probeer om demokrasie/onafhanklikheid/kapitalisme te verdedig en te handhaaf
- Stuiting van die verspreiding van kommunisme/vrees vir domino beginsel
- Viëtnam bystaan met die implementering van demokrasie
- Enige ander relevante antwoord

NEE President Johnson

- Behoort nie by die huishoudelike sake van Viëtnam betrokke geraak het nie/nie hul probleem om op te los nie
- Viëtnam behoort sy eie toekoms en voorland te bepaal
- Beide die VSA en Viëtnamese regerings aan hoë uitgawes blootgestel(ekonomies en menslik)/onnodige oorlog
- Enige ander relevante antwoord

(enige 2 x 2) (4)

1.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1 – LU1 (AS3)]*

- Napalm
- Giftige chemiese stowwe
- Gasse
- Bombardering van gewasse, dorpie, fabriek

(enige 3 x 1) (3)

1.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2 – LU (AS3&4) ; LU (AS2)]*

- Wou gehad het dat Viëtnam se onafhanklikheid gerespekteer word/nie reg om in huishoudelike sake van ander lande in te meng nie
- Viëtnam was nie 'n bedreiging vir die VSA nie
- Minh was pro-kommunisties
- Dit sou verdeling van Viëtnam verleng
- Minh vrees neo-kolonialisme/buitelandse oorheersing
- Minh vrees vernietiging van sy land
- Enige ander relevante antwoord

(enige 2 x 2) (4)

1.1.5 *[Vergelyk bewyse uit Bron 1B – V3 – LU1 (AS4); LU2 (AS3)]*

- Sommige Viëtnamese het VSA inmenging ondersteun terwyl ander nie
- Binne Viëtnam was daar ondersteuning vir inmenging deur VSA omdat die VSA as 'n begunstigde van demokrasie/vryheid beskou is
- Sommige het kapitalisme ondersteun terwyl ander kommunisme ondersteun het
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.1.6 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 1A – V3 – LU1 (AS3&4); LO3 (AS2&3)]*

- Beklemtoon die verspreiding en verskerping van Koue Oorlog spanning tussen Rusland (bondgenoot van Kommunistiese China) en VSA
- Beide VSA en Viëtnam glo hulle optrede is tot voordeel van die Viëtnamese
- Kommunistiese China se betrokkenheid verskuif die fokus van die Koue Oorlog na die Ooste (Viëtnam)
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.2

1.2.1 *[Interpretasie uit Bron 1B – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Beklemtoon die gruweldade/wreedhede van die VSA in Viëtnam
- Beklemtoon menseregteskending/ onoordeelkundige aanvalle op mense
- Beklemtoon die nuuswaardigheid van die gebeure/internasionale aandag
- Beklemtoon die afsydige houding van die VSA-soldate
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.2.2 *[Interpretasie en evaluering van bewyse uit Bron 1B – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

- Met gramskap, hartseer, bitterheid, haat en afgryse (negatief)
- Gevoel van hulpeloosheid en frustrasie
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

- Militante houding/outokraties
- Nasionale wagte wou VSA-regering se beleid ten alle koste verseker
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.2.4 *[Interpretasie en analise van inligting uit Bron 1B – V3 – LU1 (AS3&4) LU2 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Beide foto's 1 en 2 het 'n groot impak op die psige van die Amerikaanse publiek gehad
- Hierdie foto's het die Amerikaanse publiek se houding teenoor die oorlog in Viëtnam verander
- Teen 1970 was die meeste Amerikaners teen Amerika se voortsetting van die oorlog in Viëtnam/VSA gedwing om uit oorlog te onttrek
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.3

1.3.1 *[Onttrekking van inligting uit Bron 1C – V1 – LU1 (AS3)]*

- Leër – 65% (1 x 1) (1)

1.3.2 *[Interpretasie van uit Bron 1C – V2 – LU1 (AS3&4); LU3 (AS1&2)]*

- Oorlogvoering op die grond deur soldate/guerilla-oorlogvoering
- Viëtnam gebrek aan hulpbronne om VSA lugmag en vloot te kelder
- VSA oorheers lug- en see-aanvalle
- VSA verplig om op die grond te mobiliseer- betrokke by onkonvensionele oorlogvoering
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.4 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit alle bronne- V3 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate kan of Bron 1A, 1B of 1C kies. Hulle moet hulle keuse met relevante bewyse ondersteun.

Bron 1A

- Verskaf persoonlike standpunte oor Viëtnam deur die Amerikaanse President en die leier van Noord-Viëtnam.
- Beide standpunte is primêre bronne
- Verskaf inligting vir en teen Amerika se betrokkenheid in Viëtnam
- Dit het ook te doen met menseregteskendings
- Redes vir die betrokkenheid in die oorlog
- Enige ander relevante antwoord

Bron 1B

Kandidate moet na beide foto's verwys maar kanidate mag ook na enige een van die twee foto's verwys

Foto 1

- Verduidelik die wrede en onmenslike optrede van die Amerikaanse leër
- Verduidelik die omvang van die metodes van oorlogvoering wat die VSA gebruik het
- Verduidelik die swaarkry en menseregteskending wat Viëtnamese kinders aan bloot gestel is
- Toon beelde van die oorlog
- Dit is 'n primêre bron
- Enige ander relevante antwoord

Foto 2

- Verduidelik die onverskilligheid van die VSA teenoor menslike lewe in die strewe na militêre oorwinnig
- Betogers in die VSA met minagting en onverskilligheid behandel
- Teenstanders van VSA se betrokkenheid gesien as vyande
- Enige ander relevante antwoord

Bron 1C

- Verskaf statistiese inligting oor die aantal VSA soldate wat in die oorlog in Viëtnam deelgeneem het
- Verskaf inligting oor die verskillende militêre afdelings wat die VSA gebruik het om Viëtnam te verslaan
- Beklemtoon die swaar militêre verliese van die VSA
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.5 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit alle bronne-
V – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate kan die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Die reg tot lewe
- Veiligheid en sekuriteit
- Viëtnamese geen sê in die besluit om aan die oorlog deel te neem nie
- Onbedagsame bombadering deur VSA weermag op Viëtnamese dorpie
- Geen respek vir die verlies van Viëtnamese lewens betoon nie
- VSA se houding t.o.v. sy eie ideologie verhewe bo die waarde van menslike lewe
- Massa moorde
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende matriks om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse, d.w.s. toon min of geen begrip van hoe die menseregte van gewone Viëtnamese geskend is • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor onderwerp te skryf of kan glad nie oor onderwerp skryf nie 	PUNTE: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. toon begrip van hoe die menseregte van gewone Viëtnamese geskend is • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier 	PUNTE: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n goeie begrip van hoe die menseregte van gewone Viëtnamese geskend is • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie effektief in georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp 	PUNTE: 5 – 6

(6)

1.6 UITGEBREIDE SKRYFWERK

1.6.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse. Gebruik analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet klem lê op die gevolge van Amerika se betrokkenheid in die Viëtnamese Oorlog.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

Inleiding: Kandidate behoort 'n kort oorsig te gee oor die redes vir die VSA se betrokkenheid in die Viëtnamese Oorlog en klem te lê op die gevolge.

UITBREIDING

- Agtergrond inligting(Rede vir deelname aan die Viëtnamese Oorlog (beleid van stuiting)
 - Beklemtoon redes vir nederlaag:Jong en onervare soldate gebruik; geen begrip van die Viëtnamese terrein nie; te veel selfvertroue in VSA se militêre superioriteit; Viëtnamese taktiek en strategie op land baie beter as die VSA)
 - Onvermoë van die VSA om die nie-konvensionele guerilla-oorlogvoering van die Viëtnamese te verstaan (effektiewe gebruik van ondergrondse tunnels, ens)
 - Reaksie van die publiek in die VSA m.b.t.die VSA se deelname in Viëtnam en die swaar verliese wat VSA soldate gely het
 - Ongeveer 700 000 VSA veterane lei aan sielkundige newe effekte van die Viëtnamese Oorlog
 - Internasionale reaksie en openbare mening m.b.t.VSA se deelname aan die oorlog en gruweldade gepleeg
 - Vernedering vir die VSA om as supermoondheid te onttrek uit Viëtnam
 - VSA misluk in sy poging om Viëtnam van Kommunisme te red
 - VSA en Viëtnam beleef ekonomiese terugslag
 - In 1975 het Noord- en Suid-Viëtnam een republiek onder kommunistiese Viet Cong geword
 - Verhouding tussen VSA en Viëtnam vyandig
 - Enige ander relevante gedagte
- Samevatting: Kandidate moet die argument saamvat deur te verwys na die gevolge van die VSA se betrokkenheid in die Viëtnamese Oorlog.

(30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assessseer.

1.6.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer - gebruik inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou argument te ondersteun - V2 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

Die artikel moet 'n inleiding, hoofaspekte en samevatting insluit.

In hulle artikel moet kandidate die stelling evalueer. Kandidate wat 'n spesifieke standpunt inneem, moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun..

HOOFASPEKTE

- Inleiding: Kandidate moet die geldigheid van die stelling evalueer en aandui hoe hulle die vraag gaan beantwoord.

UITBREIDING

In hulle evaluering van die geldigheid van die stelling moet kandidate die volgende in hulle antwoord insluit:

- VSA het sterk en effektiewe weermag gehad
- Demonstreer hulle vaardighede op land, see en in die lug
- Gebruik gevorderde toerusting teen Viëtnamese soldate
- VSA demonstreer sy vaardighede en bekwaamheid in 'n nie-konvensionele oorlog teen die Vietcong
- Oorlog gesien as morele 'oorwinning' vir die VSA aangesien geen land na die TWO in 'n buitelandse oorlog betrokke wou raak nie
- VSA moet bewonder word vir sy poging om demokrasie en vryheid te bevorder

Indien kandidate die geldigheid van die stelling bevraagteken moet hulle hulle antwoord met relevante en oortuigende bewyse staaf. Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Hoë verlies van soldate- die meeste nog baie jonk
- Ekonomie swaar getref
- Verloor hulle aansien as 'n meerderwaardige land teen 'n minder bekende moondheid
- VSA gedwing om op twee fronte te veg: Massiewe teenkanting in die VSA, sowel as in Viëtnam
- Enige ander relevante antwoord

- Samevatting: Kandidate moet hulle verslag saamvat

(30)
[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesseer.

VRAAG 2: WATTER ROL HET JOMO KENYATTA IN DIE VERANDERING VAN KENIA VAN 1960 TOT 1970 GESPEEL?**2.1****2.1.1** *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1 – LU (AS3)]*

- Gejubel/gelukkig/blydskap
- Opgewondenheid
- Hoop – onafhanklikheid van Brittanje/ einde van koloniale beheer
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 1) (1)

2.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

- Welbesproke
- Westerse kleredrag
- Die beskrywing van 'duisternis tot verderf pas nie by hom nie
- Kenyatta nie 'n beseerde gees soos koloniale owerhede hom beskrywe het – persoon van gematigde denke
- Enige ander relevante denke (enige 1 x 2) (2)

2.1.3 *[Onttrekking en interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2 – LU1 (AS3)]*

- Positiewe benadering tot toekoms
- Bied sekuriteit aan minderheid blanke setlaars
- Vreedsame oorgang van koloniale regering na onafhanklikheid
- Baie verantwoordelike en welbesproke leier
- Verkondig vergifnis- eerder versoening (nie bitter nie)
- Selfvertroue/charismatiese leier
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 1) (2)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2)]*

- Grond omstrede twispunt en was rede vir konflik
- Witter was bang vir 'n onafhanklike Kenia – om wit vrese te besweer
- Blanke bydrae tot ekonomie belangrik
- Blanke ondersteuning belangrik – kundigheid en beleggings
- Belangrik dat blankes bly- benodig hulle politieke ondersteuning
- Realistiese leier- benodig wit setlaars (Europese plaasboere) vir ekonomiese groei
- Enige ander relevante antwoord (enige x 2) (4)

2.1.5 *[Vergelyking van bewyse in Bron 2A – V3 – LU (AS3&4); LU2 (AS2&3)]*

- Kenyatta se toespraak getuig van 'n verligte man met visie
- Toespraak een van versoening
- Toespraak positief en wou blankes insluit
- Geen bewyse van woede en geweld in toespraak nie
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.1.6 *[Interpretasie van 'n begrip uit Bron 2A – V1 – LU2 (AS1)]*

- Beleid wat vra dat wit mense en swart mense ter wille van die ontwikkeling van Kenia moet saamwerk (1 x 2) (2)

2.2

2.2.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Einde van koloniale beheer
- Geboorte van onafhanklike Kenia
- Vryheid
- Vooruitsig dat Kenia 'n onafhanklike land kan word
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

2.2.2 *[Interpretasie en evaluering om tot slotsom te kom uit Bron 2B – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

- Onsekerheid oor toekoms- wat sal van blanke setlaars word
- Gevoel dat die koloniale regering hulle verraaie het
- Onseker oor Kenia se toekoms sonder koloniale regering
- Vreesbevange
- Sommige blankes het positief gereageer
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.2.3 *[Verduidelik bewyse uit Bron 2B – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Bewys van ondersteuning vir Kenia se onafhanklikheid
- In teenstelling met verwagtinge - onafhanklikheidsvieringe sonder geweld
- Belangrike gebeurtenis in Kenia se post-koloniale geskiedenis
- Beklemtoon feestelike stemming van Keniane
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.2.4 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2B – V3 – LU1 (AS4); LU2 (AS3)]*

- Beide die visuele en geskrewe bronne beklemtoon onafhanklikheidsvieringe
- Beide die visuele en geskrewe bronne beklemtoon die vreugde en entoesiasme van 'n groot aantal Keniane
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.2.5 *[Bepaal die bruikbaarheid van Bron 2B – V3 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2)]*

Kandidate kan of bruikbaar of nie bruikbaar kies. Kandidate moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

BRUIKBAAR

- Beklemtoon entoesiasme vir Kenia se onafhanklikheid
- Skare gehoorsaam
- Kenyatta se kleredrag tradisioneel en Westers
- Kleredrag van die polisie netjies en sigbaar
- Enige ander relevante antwoord

NIE BRUIKBAAR NIE

- Slegs inligting oor Kenia se onafhanklikheidsvieringe
- Wys slegs die wat onafhanklikheid ondersteun
- Enige ander relevante antwoord (enige x 2) (4)

2.3

2.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – L1 – LU1 (AS3)]*

- Inheemse private ondernemings aangemoedig
- Buitelandse beleggings aangemoedig
- Seker maak dat blanke setlaars in Kenia aanbly
- Stabiele ekonomie verseker
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 1) (2)

2.3.2 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2C – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- Odinga ten gunste van vrye verspreiding van blanke grond terwyl Kenyatta ten gunste van private onderneming was
- Odinga ten gunste van nasionalisering van nywerhede terwyl Kenyatta ten was van vrye onderneming
- Odinga ten gunste van nouer bande met die Oosblok terwyl Kenyatta ten gunste van nouer bande met die Weste was
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.4 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit alle bronne – V3 – LU1 (AS 3 en 4), LU2 (AS1,2,3) LU3 (AS 1,2,3,4)]*

Kandidate kan die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Kenia bevry van Britse koloniale beheer
- Vreedsame oorgang na demokrasie
- Kenyatta voorheen gevange geneem en verag- nou Kenia se Eerste Minister
- Vryheid en onafhanklikheid vir Kenia
- Beleid van Harambee –almal werk saam tot voordeel van Kenia
- Geen beslaglegging van blanke grond nie
- Kenia volg kapitalistiese beleid
- Oorwinning vir Afrika nasionalisme
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende matriks om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse, d.w.s. toon min of geen begrip van die impak van die verkryging van onafhanklikheid in Kenia • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor onderwerp te skryf of kan glad nie oor onderwerp skryf nie 	PUNTE: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. toon begrip van die impak van die verkryging van onafhanklikheid in Kenia • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier 	PUNTE: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n goeie begrip van die impak van die verkryging van onafhanklikheid in Kenia • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie effektief in georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp 	PUNTE: 5 – 6

(6)

2.5.1 UITGEBREIDE SKRYFWERK

- 2.5.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse – gebruik analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet die rol wat Kenyatta in die verandering in Kenia, 1960 tot 1970 gespeel het, bespreek

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

Inleiding: Kandidate moet die moontlikhede en uitdagings bespreek wat Kenyatta moes oorkom in die hervorming van Kenia.

UITBREIDING

- Kenyatta gerespekteerde leier- goeie regering
 - Kapitalistiese beleid - private onderneming en buitelandse belegging aangemoedig
 - Beleid van Harambee (ontwikkel infrastrukture) - nasionale ontwikkeling aangemoedig
 - Veeplase en koffieplantasies: werkskepping, inkomste, uitvoer
 - Vrugbare grond - landbou
 - Baie blanke setlaars het gebly – ekonomie hupstoot gegee
 - Toerismebestemming: strandoorde en natuurlewe
 - Vervul die hoop van baie Keniane – verbeter lewenstandaard
 - Vergeet etniese verskille- strewe na nasionale eenheid
 - Gapings tussen inheemse bevolking en blanke setlaars oorbrug
 - Tekort aan grond en hervestiging
 - Plattelandse armoede
 - Ongelykheid tussen ryk en arm/werkloosheid
 - Kapitalistiese beleid vervreem sosialiste
 - Versoening tussen etniese groepe
 - Westerse demokrasie na jare van koloniale oorheersing
 - Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet hulle argument met relevante bewyse saamvat. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesser.

2.5.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer- gebruik inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou argument te ondersteun - V2 – LU1(AS3 en 4); LU (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet 'n verslag skryf waarin hulle Kenyatta krities as 'n puik en gerespekteerde leier voorstel en hom dus in 'n positiewe lig plaas, asook as 'n leier van 'donkerte' en hom dus in 'n negatiewe lig voorstel.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit.

Inleiding: Kandidate moet klem lê op Kenyatta as 'n puik politieke leier en 'n leier van 'donkerte'.

UITBREIDING

PIUK STAATSMAN

- Leier van Kenia se stryd om onafhanklikheid van Brittanje
- Voorstaander van Afrika nasionalisme
- Gevangenskap het hom 'n nasionale ikoon en held gemaak
- Kapitalistiese beleid gevolg: Buitelandse beleggings aangemoedig
- Beleid van Harambee – nasionale ontwikkeling
- Daar is nie op wit setlaars se grond beslag gelê nie- blankes bly – tot voordeel van ekonomie
- Gematigde benadering lei tot Westerse ondersteuning
- Beleid van versoening - vergeet van die bitterheid van die verlede
- Realistiese leier- besef hy benodig blanke ondersteuning om ekonomiese groei te verseker
- Enige ander relevante antwoord

LEIER VAN DONKERTE

- Teenstanders van Kenyatta kritiseer sy kapitalistiese beleid
- Britse owerhede beskou hom as leier van donkerte- Mau- Mau verbintenis
- Brittanje teen Uhuru-veldtogte vir vryheid en onafhanklikheid
- Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet argument met relevante bewyse saamvat.

(30)
[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesser.

VRAAG 3: HOE HET DIE OPMARS NA DIE LINCOLN GEDENKTEKEN DIE MOMENTUM OPGEBOU IN DIE STRYD OM BURGERREGTE IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) 1960's?**3.1.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1 – LU1(AS3)]**

- Pleidooi aan mede-swart Amerikaners vir eeheid
- Pleidooi vir eenheid tussen swart en wit Amerikaners
- Duidelike boodskap aan owerhede - vra slegs dit wat in die Grondwet verskans is
- Einde van diskriminasie
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 1) (2)

3.1.2 [Interpretasie en evaluasie van inligting uit Bron 3A – V3 – LU1(AS3&4); LU2 (AS2&3)]

(a)

- Swart Amerikaners bly dat hulle regte op Capitol Hill bespreek is en hoop dat dit goedgunstig deur Kongres aanvaar sal word
- Enige ander relevante antwoord

(b)

- Wit Amerikaners in die Suide het die idee van gelykheid verwerp
- Wit Amerikaners in die Suide het negatief gereageer
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.1.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2 – LU1(AS3&4)]

- Aanduiding van die aantal mense wat by die Lincoln-gedenkteken vergader het
- Lugfoto gee 'n meer holistiese en omvattende beeld van die mense wat by die Lincoln-gedenkteken vergader het
- Bied 'n beter uitsig op die optog
- Bevestig dat duisende mense aan die optog deelgeneem het
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

3.1.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2 – LU1 (AS3&4)]

- Die foto toon nie 'n naby-opname van die mense wat aan die optog deelgeneem het nie
- Die foto het nie die gemoedstemming van die betogers vasgelê nie
- Omdat die foto wit en swart is kan die identiteit van die betogers nie duidelik gesien word nie
- Die samestelling van die foto lei tot 'n gebrek aan duidelikheid.
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.1.5 *[Vergelyk inligting uit Bron 3A – V3 – LU1(AS3&4); LU2(AS3)]*

- Beide die geskrewe en visuele bronne beklemtoon die betekenis van die optog
- Beide die geskrewe en die visuele bronne ondersteun mekaar t.o.v. wat tydens die optog gebeur het
- Beide die geskrewe en die visuele bronne verwys na die Lincoln-gedenkteken wat vryheid en eenheid in Amerika simboliseer
- Visuele bron belangrik omdat dit die geskrewe bron ondersteun t.o.v. die aantal mense wat aan die optog deelgeneem het
- Enige ander relevante antwoord

(2 x 2) (4)

3.2

3.2.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Die optog was 'n betekenisvolle gebeurtenis
- Nuwe era in Amerika se politieke bedeling
- Aanduiding dat Swart en Wit Amerikaners teen diskriminasie verenig het
- Verwelkom kommentaar en verskillende standpunte
- Wil Wit Amerikaners se gereedheid vir verandering toets
- Enige ander relevante antwoord

(enige 2 x 2) (4)

3.2.2 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 3B – V1 – LU1 (AS3&4)]*

- Griewe van die betogers sou deur die Amerikaanse regering bespreek word.
- Optog vreedsaam en goed georganiseerd
- Die skare was te groot
- Was bang oor die gevolge van hul aksies
- Die VSA Kongres was verdeeld
- Enige ander relevante antwoord

(1 x 2) (2)

3.2.3 *[Verduidelik begrip – V1 – LU2 (AS1)]*

- Burgerregte was die regte van individuele burgers en wat deur die grondwet gewaarborg word bv. die reg op lewe, vryheid en vryheid van spraak
- Enige ander relevante antwoord

(1 x 2) (2)

3.3 *[Vregelyk bewyse uit Bronn 3A & 3B – V3 – L1 (AS4); LU2 (AS3)]*

- Beide die visuele en geskrewe bron van Bron A is inspirerend in die ondersteuning van Bron 3B
- Beide bronne beklemtoon die aantal mense wat aan die optog na die Lincoln Memorial deelgeneem het
- Beide bronne beklemtoon die vreedsame aard van die optog
- Enige ander relevante antwoord

(2 x 2) (4)

3.4

3.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Amerika, die baken van demokrasie, het nie daarin geslaag om die regte van sy eie mense te beskerm nie
- Amerikaanse regering se daade en woorde verskille
- Was teenstrydig met die beginsels van die Grondwet en die Statue of Liberty
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2)]*

- Erken dat die optog van groot belang was
- Bevestig dat daar ongelykhede in die Amerikaanse samelewing was
- Besef dat wetgewing verander moet word
- Hy was teen diskriminasie
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 3) (3)

3.4.3 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Besef die belangrikheid om wetgewing aan te kondig om die onregverdigdhede van die verlede uit te wis
- Dit was belangrik vir die VSA om aan die oogmerke van die Grondwet te voldoen
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

3.5 *[Bepaal die bruikbaarheid van bewyse uit Bron 3A, 3B en 3C – V3 – LU1(AS3&4)]*
Kandidate kan of Bron 3A, 3B of 3C kies en moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.**Bron 3A**

- Gebeure in die bron kan met betroubare bewyse ondersteun word
- Die bron is 'n primêre bron
- Bestaan uit 'n geskrewe en visuele bron en gee dus 'n breër perspektief
- Enige ander relevante antwoord

Bron 3B

- Gee die standpunte en beskouing van verskillende koerante
- Toon dat die Swartes se strewe deur baie ondersteun word
- Enige ander relevante antwoord

Bron 3C

- Dit is 'n primêre bron
- Kennedy beklemtoon die skynheiligheid van VSA
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

3.6 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit alle bronne - V3- LU1 (AS3 en 4), LU2 (AS1, 2, 3) LU3 (AS 1, 2, 3, 4)]*

Kandidate moet die rol wat Martin Luther King Jr. in die Burgerregtebeweging gespeel het, verduidelik:

- Martin Luther King het vredeliewende Amerikaners verenig
- Martin Luther King het 'n aantal suksesvolle optogte gereël
- Hy was suksesvol in sy uitdaging van onregverdige wetgewing
- Martin Luther King se vreedsame, burgerlike ongehoorsamheid het die konteks van die stryd verander
- Martin Luther King se sukses in sommige state het dit moontlik gemaak vir die burgerregtebeweging om voort te gaan met sy eise om segregasie te beëindig
- Wet op Burgerregte van 1964 was oorwinning vir Burgerregtebeweging
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende matriks om 'n punt toe te ken:

VLAKE 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse, d.w.s. toon min of geen begrip van die rol wat Martin Luther King Jr in die Burgerregtebeweging gespeel het • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor onderwerp te skryf of kan glad nie oor onderwerp skryf nie 	PUNTE: 0 – 2
VLAKE 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. toon begrip van die rol wat Martin Luther King Jr in die Burgerregtebeweging gespeel het • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier 	PUNTE: 3 – 4
VLAKE 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n goeie begrip van die rol wat Martin Luther King Jr in die Burgerregtebeweging gespeel het. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie effektief in georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp 	PUNTE: 5 – 6

(6)

3.7 UITGEBREIDE SKRYFWERK

3.7.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse- gebruik analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS3 & 4); LU2 (AS1, 2 & 3); LI3 (AS1, 2, 3 &4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik hoe die optog na die Lincoln Gedenkteken momentum verskaf het in die stryd vir die Burgerregtebeweging in die Verenigde State van Amerika in die 1960's.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate behoort aan te dui hoe die optog na die Lincoln Gedenkteken gehelp het om momentum aan die Burgerregtebeweging te verleen

UITBREIDING

- Gee 'n oorsig van die aktiwiteite wat die opmars na die Lincoln Memorial voorafgegaan het
- Redes vir die Burgerregtebeweging (eise vir die afskaffing van rassediskriminasie en segregasie in openbare plekke ens.)
- Rol van Martin Luther King Jr
- Die optog na die Lincoln Gedenkteken/Burgerregtebeweging was betekenisvol
- Lei tot 'n betekenisvolle herevaluering van die toepassing van die Amerikaanse Grondwet (bv. Burgerregtewet, Stemregwet; Regverdige Behuisingswet 'Fair Housing Act' ens.)
- Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet hulle argument saamvat deur te verwys na die veranderinge wat plaasgevind het a.g.v die optog na die Lincoln Gedenkteken.

(30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesser.

3.7.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer- gebruik inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou argument te ondersteun - V2 – LU1(AS3 en 4); LU (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

In hulle verslag moet kandidate beklemtoon hoe vreedsame verset gelei het tot verandering aan die beleid van segregasie in die VSA.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet 'n kort agtergrond gee van die aktiwiteite van die Burgerregtebeweging.

UITBREIDING

- Verbintenis om segregasie en rassediskriminasie te beëindig
- Rol van Martin Luther King
- Ondersteuning van president JF Kennedy
- New York Times se ondersteuning en verslaggewing
- Vorme van verset - vreedsaam
- Washington optog na die Lincoln Gedenkteken
- Eenheid onder Swart Amerikaners en die ondersteuning van mede wit Amerikaners
- Burgerregtebeweging verkry meer selfvertroue.
- Verandering in Amerikaanse wetgewing
- Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet hulle argument met 'n relevante argument afsluit .

(30)

[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te assesser.

VRAAG 4: HOE HET STEVE BIKO EN DIE FILOSOFIE VAN SWARTBEWUSSYN DIE SOWETO-OPSTANDE VAN 1976 BEÏNVLOED?**4.1.1** *[Interpretasie van bewyse uit Bron 4A – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2)]*

- Die waarheid raaksien
- Die swart man moet homself vind
- Lewe in sy leë dop terugblaas
- Die swart man moet selftrots en waardigheid verkry
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

4.1.2 *[Onttrekking en interpretasie van bewyse uit Bron 4A – V2 – LU (AS3 & 4)]*

- Swart Bewussyn is deel van 'n nasionalistiese gevoel
- Swart Bewussyn behoort in 'n positiewe lig gesien te word
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

4.1.3 *[Verduidelik begrip – V1 – LU2 (AS1)]*

- Swart Bewussyn was 'n filosofie wat gepoog het om swart mense bewus te maak van hulle politieke, kulturele en ekonomiese regte
- Swart mense behoort trots op hulleself te wees en behoort te strewe om self versorgend te wees
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

4.1.4 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 4A– V3 – L1 (AS3&4); LU2 (AS3)]*

Kandidate kan of JA of NEE antwoord en moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

JA

- Ondersteun gedeeltelik binne die raamwerk van die nasionale beleid van afsonderlike tuislande
- Ondersteun die aspirasies van die swart mense binne die raamwerk van die huidige regering se beleid
- Ondersteun die idee van apart maar gelyk
- Enige ander relevante antwoord

NEE

- Swart bevryding was 'n stryd vir meerderheidsregering binne Suid-Afrika
- Swart bevryding het die einde van blanke minderheidsregering beteken
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.2**4.2.1** *[Interpretasie van bewyse uit Bron 4B – V2 – LU1 (AS3&4)]*

- Jeug ontvanklik vir nuwe idees en maklik beïnvloed deur Swart Bewussyn
- Jeug aangemoedig om polities aktief te wees
- Sekondere skole kon polities-bewuste studente verenig
- Soweto was 'n broeikas vir politieke bedrywighede, veral onder die jeug
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.2.2 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 4B – V3 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS3); LU (AS2&3)]*

Kandidate kan of saamstem of nie saamstem nie en hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

STEM SAAM

- Hoërskoolstudente bewus van die stryd en ontvanklik vir die uitdagings vir verandering
- Die leemte wat deur die verbode politieke organisasies gelaat is, het daartoe gelei dat die jeug die stryd opneem in die afwesigheid van die organisasies
- Hoërskoolstudente was geletterd en honger vir kennis m.b.t. die stryd
- Enige ander relevante antwoord

STEM NIE SAAM NIE

- Nie alle hoërskole was polities aktief nie
- Opvoedkundige owerhede het politieke aktiwiteit in skole verban
- Bang dat hulle geskors/gearresteer en politieke intimidasie
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.2.3 *[Onttrek bewyse uit Bron 4B – V1 – LU1 (AS3)]*

- Meer sigbaar/verpolitiseerd/beïnvloed
- Van skool tot skool gegaan om met die studente te praat
- Gesprek gevoer oor hoe Bantoe-onderwys swart leerlinge beperk het (enige 2 x 1) (2)

4.2.4 *[Regverdiging van bewyse uit Bron 4B – V3 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2); LU3 (AS2&3)]*

GEREGVERDIG omdat:

- Bantoe-onderwys was minderwaardig
- Bantoe-onderwys het swart kinders onderdruk
- Bantoe-onderwys het swart studente frustreer- moedig hulle aan om by organisasies soos BCM aan te sluit
- Bantoe-onderwys het daartoe gelei dat minder swart studente werksgeleenthede gekry het
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.2.5 *[Bepaal bruikbaarheid van inligting uit Bron 4B – V3 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS273); LO3 (AS2)]*

Kandidate kan of uittreksel 1 of uittreksel 2 kies en hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

UITTREKSEL 1

- Deur geloofwaardige geskiedkundige geskryf
- Beklemtoon die invloed van Swart Bewussyn
- Enige ander relevante antwoord

UITREKSEL 2

- Deur studenteleier geskryf
- Beklemtoon die redes vir die Soweto-opstande
- Beklemtoon die rol wat SASM gespeel het
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.3

4.3.1 *[Onttrek bewyse uit Bron 4C – V1 – LU1 (AS3)]*

- Vol selfvertroue en energie
- Vol energie en genoeg selfvertroue om die uitdagings aan te neem
- Uitdagend en nie bang om die owerhede uit te daag nie
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 3) (3)

4.3.2 *[Maak seker van die akkuraatheid van bewyse uit Bron 4C – L2 – LO1 (AS3&4); LU2 (AS2&3); LU3 (AS2)]***Kandidate kan of geregverdig of nie geregverdig nie kies en moet hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.****GEREGVERDIG**

- Studente gefrusteerd met die lang vertraging m.b.t. verandering
- Geen aandag of besorgheid van die kant van die owerhede m.b.t. studentegriewe
- Teen minderwaardige onderwysstelsel
- Teen Afrikaans as 'n gedwonge medium van onderrig
- Die regering was vasbeslote om hulle rassistiese beleid te implementeer
- Enige ander relevante antwoord

NIE GEREGVERDIG NIE

- Studente, die leiers van môre, moes nie aan opstande, wat tot ernstige skade vir die land gelei het, deelgeneem het nie.
- Behoort eerder samesprekings met die regering te gevoer het
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.3.3 *[Vergelyk bewyse om ooreenkomste uit Bron 4B&C te bepaal – V2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS2&3); LU3 (AS2)]*

- Beide bronne toon die gemoedstemming van die studente wat aan die Soweto-opstande deelgeneem het
- Bron 4B toon die bereidwilligheid en die gemoedstemming van die studente om aan die opstande deel te neem terwyl Bron 4C kombineer beide die ernstige aard van die opstande en die vreugde van sommige wat aan die optog deelgeneem het
- Beide bronne toon vasberandenheid vir verandering
- Beide bronne toon entoesiasme en eenheid
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.4 *[Interpreteer en evalueer inligting uit Bronne 4A, 4B, 4C en 4D – V3 – LU2 (AS2); LU2 (AS3); LOU (AS2)]*

Kandidate moet klem lê op hoe die filosofie van Swart Bewussyn die jeug van Soweto in die 1970's geïnspireer het.

- Beklemtoon dat die jeug op die voorpunt van die stryd en verandering behoort te wees
- Bewusmaking van die jeug
- Swart Suid-Afrikaners aangemoedig om self verantwoordelikheid te neem
- Swart Suid-Afrikaners met trots vervul
- Swart Suid-Afrikaners bemagtig om eie toekoms te bepaal
- Swart Suid-Afrikaners aangemoedig om beide minderwaardige en meerderwaardige houding af te skud
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende matriks om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse, d.w.s. toon min of geen begrip van hoe die filosofie van Swart Bewussyn die jeug van Soweto in die 1970's geïnspireer het • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor onderwerp te skryf of kan glad nie oor onderwerp skryf nie 	PUNTE: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. toon begrip van hoe die filosofie van Swart Bewussyn die jeug van Soweto in die 1970's geïnspireer het • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier 	PUNTE: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n goeie begrip van hoe die filosofie van Swart Bewussyn die jeug van Soweto in die 1970's geïnspireer het. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie effektief in georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp 	PUNTE: 5 – 6

(6)
[45]

4.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK

4.5.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse – gebruik analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 and 4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet die invloed wat Steve Biko en die Swartbewussynsbeweging op die Soweto-opstande van 1976 gehad het, bespreek.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

Inleiding: Kandidate moet die rol wat Steve Biko en die Swartbewussynsbeweging op die Soweto-opstande van 1976 gehad het, bespreek.

UITBREIDING

- Kort agtergrond – redes vir Swart Bewussyn
 - Rol en invloed van Biko se filosofie van BCM
 - Rol van SASM op die jeug van Suid-Afrika
 - Gee 'n oorsig van die verskeie faktore wat die politieke denke van die jeug in die 1970's verander het, bv. die jeug bewus te maak
 - Swart waardigheid en selfbeeld
 - Swak lewenstoestande en toenemende werkloosheid
 - Stygende olieprys in 1973 lei tot inflasie
 - Hoër pryse van basiese voedselitems
 - Soweto en ander townships oorbevolk en tekort aan basiese dienste
 - Implementering en toepassing van die paswette het die lewe vir swart Suid-Afrikaners moeilik gemaak
 - Swart vakbonde is verbied om protesaksies te hou
 - Afrikaans is verpligtend gemaak- wye teenstand
 - Die rol en invloed van die Soweto Studente Verteenvoordigende Raad
 - Soweto 1976 en daarna
 - Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet argument met relevante bewyse saamvat.

(30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te assesser

4.5.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer- gebruik bewyse uit al die bronne en jou eie kennis om die argument te ondersteun - V2 – LU1 (AS3 en 4); LU (AS1, 2 en 3); LU (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS

Die verslag moet 'n inleiding, hoofgedagtes en samevatting insluit.

Kandidate se verslag moet beklemtoon hoe die Swartbewussynsbeweging bygedra het tot Suid-Afrika se vryheidstryd.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet op die redes vir die geboorte van Swart Bewussyn klem lê.

UITBREIDING

- Swart Bewussyn- redes vir stigting
 - Die rol en invloed van Biko se filosofie, BCM en die rol van SASM op die jeug van Suid-Afrika
 - Gee 'n oorsig van die verskeie faktore wat die politieke denke van die jeug in die 1970's verander het, bv. die jeug van die volgende bewus te maak:
 - Swart waardigheid en selfagting
 - Swak lewenstandarde en stygende werkloosheid
 - Stygende oliepryse en inflasie
 - Hoër pryse van basiese voedselitems
 - Soweto en ander townships was oorvol en tekort aan basiese dienste
 - Implementering en toepassing van paswette het die lewe vir swart mense moeilik gemaak
 - Die rol van NUSAS
 - Swart vakbonde is verbied om protesaksies te hou
 - Afrikaans is verpligtend gemaak – wye teenstand
 - Die rol en impak van die Soweto Studente Verteenwoordigende Raad
 - Enige ander relevante antwoord
- Samevatting: Kandidate moet argument met relevante bewyse saamvat.

(30)
[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te assesser.

TOTAAL: 150